

WEGWIJS IN DE CERTIFICATEN VOOR DE WEGENBOUW

Producten voor de wegenbouw krijgen diverse labels en certificaten, wat het voor leken vaak zeer moeilijk maakt. Johan Horckmans, directeur van PROBETON en ingenieur Bernard Cornet en Inge Van den Bossche van COPRO geven toelichting bij de productcertificatie.

Het economisch verkeer mag dan paneuropees geregeld zijn, de bouwsector is nog erg nationaal en zelfs regionaal georganiseerd. Kwaliteitsverwachtingen in de bouw worden vastgelegd in bestekteksten en normen die van land tot land verschillen. De gekende CE-markering volstaat niet altijd om de kwaliteit van een product te garanderen. Johan Horckmans: "De CE-markering is een paspoort voor vrij verkeer van goederen en geldt voor de hele Europese Unie. Voor de CE-markering bestaan verschillende niveaus van controle. In een aantal gevallen is het de fabrikant zelf die autonoom bepaalt of zijn product aan de CE-voorwaarden voldoet. Voor een aantal betonproducten is zelfs geen CE-markering van toepassing. Het BENOR-merk daarentegen garandeert in alle gevallen een onafhankelijk, streng toezicht op de kwaliteit van de producten."

BELANG VAN CERTIFICATIE

Het BENOR-merk is een vrijwillig keurmerk, eigendom van het NBN (Belgisch Bureau voor Normalisatie). BENOR garandeert de geschiktheid van bouwproducten voor bepaalde toepassingen. "In de jaren 1960-70, de tijden van de grote infrastructuurwerken in België, was de bouwheer verantwoordelijk voor de kwaliteitscontrole van de uitgevoerde werken", vertelt Bernard Cornet. "Alle materialen moesten worden goedgekeurd door de leidendambtenaar. Het ging vaak om

Jan Vilain, Infopunt
Publieke Ruimte

COPRO controleert of vangrails en andere wegenbouwproducten aan de vereiste normen voldoen.

"Het BENOR-merk garandeert in alle gevallen een onafhankelijk, streng toezicht op de kwaliteit van de producten"

zeer technische keuringen die een specifieke expertise vereisten. Dat zorgde soms voor twijfel en voor veel tijdverlies en dus creëerden aannemers en overheid de mogelijkheid om de controles vooraf en continu in de fabriek te laten plaatsvinden. Dat was praktisch eenvoudiger en gaf meer kwaliteitsvertrouwen."

COPRO (controle van producten) werd in 1983 opgericht als onpartijdige instelling die instaat voor de kwaliteitscontroles van producten voor infrastructuurwerken. PROBETON doet hetzelfde voor geprefabriceerde betonelementen, Be-Cert voor stortbeton en zijn bestanddelen, en BCCA voor bouwproducten.

Transport- en werfcontrole behoren niet tot het takenpakket van de certificatieorganisaties. "Wel kan bij grootschalige werken een verhoogde productiecontrole voorzien worden waarbij de continue kwaliteit van de geleverde materialen wordt opgevolgd, zoals voor autosnelwegen en luchthaventarmacs", zegt Inge Van den Bossche.

STRENGE CONTROLE GEEFT VERTROUWEN IN KWALITEIT

PROBETON en COPRO zijn zelf ook geaccrediteerd en werken voor de controle en certificatie van de producten

© EBEMA

© COPRO

samen met door de overheid (BELAC) geaccrediteerde laboratoria. “Certificatie is een continu proces”, vertelt Inge Van den Bossche. “Onze controleurs gaan ter plaatse in de productie-eenheid, maar kijken ook naar de manier waarop producenten aan zelfcontrole doen.” “Naast de strenge controle is er ook een sanctiebeleid en een mogelijkheid tot klachtneerlegging”, vult Johan Horckmans aan. “BENOR houdt bovendien ook rekening met de eisen van de gebruiker terwijl CE daar niets over zegt. Het BENOR-merk is bedoeld om bouwheren het vertrouwen te geven dat de producten in overeenstemming zijn met de Belgische normen. BENOR is geen kwaliteitsmanagementsysteem op bedrijfsniveau, het certificaat wordt toegekend aan een product. Voor elk gecertificeerd product bestaat een norm (NBN) of een technisch voorschrift (PTV).”

VERSCHILLEN TUSSEN GEWESTEN

De eisen voor wegenbouwproducten verschillen in Vlaanderen, Wallonië en Brussel. Bernard Cornet: “In Vlaanderen bepaalt Standaardbestek 250 voor de Wegenbouw dat alle producten ofwel gecertificeerd moeten zijn ofwel moeten worden gecontroleerd door een onafhankelijke instelling. Hoofdstuk 3 van het Standaardbestek bevat een lijst van alle te certificeren en te keuren producten. Voor betonnen doorpersbuizen bijvoorbeeld, bestaat geen certificaat. Die dienen door COPRO te worden gecontroleerd via een partijkeuring.” Partijkeuringen gaan altijd over een vastgelegde hoeveelheid van het gekeurde product voor één specifieke werf. De controle is eenmalig en in principe wordt enkel het eindproduct beoordeeld. Een partijkeuring leidt tot een uniek attest.

In Wallonië zijn de eisen vastgelegd in het Waalse typebestek ‘Qualiroutes’. Deze voorschriften komen sterk overeen met die van

Voor betonnen straatmeubilair komt een nieuw certificaat dat aantoont dat het product bijvoorbeeld bestand is tegen dooizouten.

Door met vooraf gecertificeerde producten te werken, kan het werfpersoneel zich op andere taken concentreren.

BENOR. Bernard Cornet: “De productkeuring gebeurt meestal door controleurs van het Waalse gewest. Dat vergt niet enkel veel capaciteit en knowhow: door de ontwikkeling van de Bijlage A-3 op de Qualiroutes zijn de controlekosten voor niet-gecertificeerde producten waarvoor een relevante certificatie bestaat, voor rekening van de aannemer. Bij het gebruik van gecertificeerde producten vallen die kosten weg.”

Het Brussels gewest bevindt zich met TB2015 tussen deze twee systemen. Voor bepaalde producten zijn certificaten verplicht, voor andere niet.

BETONNEN STRAATMEUBILAIR

PROBETON certificeert al sinds de jaren 1980 bestratingsproducten: betonstraatstenen, boordstenen en tegels. Intussen is het gamma prefab betonproducten voor de openbare ruimte sterk uitgebreid met onder andere producten voor drainage, riolering en afwatering en recent werd ook de certificatie van betonnen straat- en tuinmeubilair gelanceerd. “Sommige producenten bieden een gamma aan waarbij zowel bestratingselementen als straatmeubilair tot dezelfde productlijn behoren”, legt Johan Horckmans uit. “Doordat de bestrating wel BENOR-gecertificeerd was en het straatmeubilair niet, ontstond soms de indruk dat het meubilair niet dezelfde kwaliteitskenmerken had als de overige elementen. Het nieuwe certificaat voor straatmeubilair biedt hierop een antwoord.” Het gaat onder meer om picknicktafels, plantenbakken, zitbanken, betonnen pingpongtafels, stapstenen, sokkels voor verkeerssignalisatie, afbakingspaaltjes en zelfs betonnen barbecues. Een fabrikant die een nieuw product op de markt wil brengen, kan door PROBETON laten controleren of dit product voldoet aan de normen. Parameters zijn dan betonkwaliteit, duurzaamheid, toleranties op afmetingen en aspectkenmerken van beton zoals de aanwezigheid van scheurtjes en holtes. Johan Horckmans: “Over design doen wij geen uitspraken. We moeten er bijvoorbeeld wel voor zorgen dat een betonproduct bestand is tegen dooizouten. Binnen de marges van die technische voorschriften, heeft de fabrikant dus nog steeds een grote vrijheid op het vlak van design, vorm en maatvoering.”

“Het BENOR-merk is bedoeld om bouwheren het vertrouwen te geven dat de producten in overeenstemming zijn met de Belgische normen”

WATERDOORLATENDE BESTRATINGEN: PTV121 EN 122 VERDWIJNEN

Binnen het gamma waterdoorlatende bestratingen bestonden tot voor kort twee verschillende certificaten. Enerzijds was er PTV121 voor de grasbetontegels en anderzijds PTV122 voor de poreuze betonstenen en de stenen met gaten of verbrede voegen. Het verschil zat in de technische eisen over de benodigde ruimte voor wortelgroei en de doorlaatbaarheid van regenwater. Johan Horckmans: “Doordat de vormen van de producten steeds verder evolueerden, kwamen er stenen op de markt die onder geen van de beide certificaten thuis hoorden. Sinds 2017 werken we met één voorschrift PTV126 dat voor een zeer brede waaier van waterdoorlatende betonstenen geldt. Wanneer een opdrachtgever vandaag het gebruik van waterdoorlatende verhardingen voorschrijft, is er nu voor ontwerpers een veel grotere keuzemogelijkheid aan gecertificeerde producten.”

WEGENBETON KRIJGT EIGEN CERTIFICAAT

Al tientallen jaren is de certificatie van asfalt, stortbeton en prefab betonproducten ingeburgerd. Voor wegebeton bestond tot vorig jaar nog geen certificatie. PTV850 werd door COPRO en BE-Cert samen met de stakeholders uit de sector opgesteld en sinds juni 2018 zijn de eerste certificaten uitgereikt. “Elk gecertificeerd betonmengsel heeft onder toezicht van een onpartijdige instelling een reeks initiële proeven ondergaan, zoals op vorst-dooi-weerstand”, vertelt Inge Van den Bossche. “Daarenboven wordt de productie periodiek gecontroleerd. Dat geeft duidelijkheid over de prestaties van het beton, zowel qua samenstelling, als qua eigenschappen van het vers en verhard beton.”

Bernard Cornet: “Gecertificeerd wegebeton is te herkennen aan de BENOR-aanduiding op de leveringsbon, aangevuld met een classificatie die informatie verschaft over het betonmengsel. Daarenboven laat de achtcijferige snelcode op de leveringsbon toe om online (extranet.copro.eu) de technische fiche van het mengsel op te vragen.” ■

WIE CERTIFICEERT WAT?

Het BENOR-merk omvat de technische voorschriften waaraan bouwproducten voor de Belgische markt moeten voldoen. Organisaties als PROBETON en COPRO toetsen of de producten binnen hun sector voldoen aan deze technische eisen en aan de verwachtingen van de bouwheer. De Belgische regelgeving inzake bouwprojecten verplicht niemand om normen of technische voorschriften na te leven. Ook het BENOR-merk is vrijwillig.

De certificatie gebeurt door een aantal onpartijdige organisaties die specifieke niches van de bouwsector controleren. PROBETON stelt de technische voorschriften (PTV) voor prefab betonproducten op en bepaalt aan de hand van controlerapporten of een product conform is.

COPRO is de onpartijdige instelling die producten voor de wegebouw certificeert. Het gaat bijvoorbeeld om asfaltmengsels, wegebeton, zandcement, vangrails, putdeksels en wegmarkeringen. COPRO werkt ook in onderaanneming voor PROBETON wanneer het gaat om de controle van betonproducten voor de wegebouw. Terwijl het BENOR-merk de bouw-technische voorschriften omvat, verleent COPRO ook een apart certificaat inzake milieuhygiënische eigenschappen van bijvoorbeeld gerecycleerde granulaten.

Meer info

www.benor.be
www.probeton.be
www.copro.eu
www.be-cert.be

Door met vooraf gecertificeerde producten te werken, kan het werfpersonnel zich op andere taken concentreren.

Meer info

Bekijk hier een filmpje over PTV126 voor waterdoorlatende bestratingen

